

מסכת נדרים

פרק ד

א. אין בין המדר הנאה מחברו למדר הימנו מאכל אלא דריסת הרגל וכלים שאין עושין בהן אכל נפש. המדר מאכל מחברו, לא ישאילנו נפה וכברה ורחים ותנור, אבל משאיל לו חלוק וטבעת וטלית ונזמים, וכל דבר שאין עושין בו אכל נפש. מקום שמשכירין כיוצא בהן, אסור:

ב. המדר הנאה מחברו, שוקל את שקלו, ופורע את חובו, ומחזיר לו את אבידתו. מקום שנוטלין עליה שֶׁכֶר, תפל הנאה להקדיש:

ג. ותורם את תרומתו ומעשרותיו לדעתו. ומקריב עליו קני זבין, קני זבות, קני יולדות, חטאות ואשמות, ומלמדו מדרש, הלכות ואגדות, אבל לא ילמדנו מקרא. אבל מלמד הוא את בניו ואת בנותיו מקרא, וזו את אשתו ואת בניו אף על פי שהוא חֵבֵב במזונותיהם. ולא יזון את בהמתו, בין טמאה בין טהורה. רבי אליעזר אומר, זן את הטמאה, ואינו זן את הטהורה. אמרו לו, מה

בין טמאה לטהורה. אמר להו, שטהורה נפשה לשמים וגופה שלו, וטמאה נפשה וגופה לשמים. אמרו לו, אף הטמאה נפשה לשמים וגופה שלו, שאם ירצה, הרי הוא מוכרה לגוים או מאכילה לכלבים:

ד. המדר הנאה מחברו ונכנס לבקרו, עומד, אבל לא יושב. ומרפאהו רפואת נפש, אבל לא רפואת ממון. ורוחץ עמו באמבטיא גדולה, אבל לא בקטנה. וישן עמו במטה. רבי יהודה אומר, בימות החמה, אבל לא בימות הגשמים, מפני שהוא מזההו. ומסב עמו על המטה, ואוכל עמו על השלחן, אבל לא מן התמחוי, אבל אוכל הוא עמו מן התמחוי החוזר. לא יאכל עמו מן האבוס שלפני הפועלים, ולא יעשה עמו באמן, דברי רבי מאיר. וחקמים אומרים, עושה הוא ברחוק ממנו:

ה. המדר הנאה מחברו לפני שביעית, לא יורד לתוך שדהו, ואינו אוכל מן הנוטות. ובשביעית אינו יורד לתוך שדהו, אבל אוכל הוא מן הנוטות. גדר הימנו מאכל לפני שביעית, יורד לתוך שדהו, ואינו אוכל מן הפרות. ובשביעית, יורד ואוכל:

ו. המדר הנאה מחברו, לא ישאלנו ולא ישאל ממנו, לא ילנו ולא ילנה ממנו, ולא ימכר לו ולא יקח ממנו. אמר לו, השאלני פרתך. אמר לו, אינה פנויה. אמר קונם שדי שאני חורש בה

לְעוֹלָם, אִם הָיָה דֶּרֶכּוֹ לְחַרֵּשׁ, הוּא אָסוּר וְכָל אָדָם מִתְרִין. אִם אֵין
דֶּרֶכּוֹ לְחַרֵּשׁ, הוּא וְכָל אָדָם אָסוּרִין:

ז. הַמֶּדֶר הַנָּאָה מִחֲבֵרוֹ וְאֵין לוֹ מָה יֹאכֵל, הוֹלֵךְ אֶצֶל הַחֲנוּנִי
וְאוֹמֵר, אִישׁ פְּלוֹנִי מֶדֶר מִמֶּנִּי הַנָּאָה וְאֵינִי יוֹדֵעַ מָה אֶעֱשֶׂה, וְהוּא
נוֹתֵן לוֹ וּבָא וְנוֹטֵל מִזֶּה. הָיָה בֵּיתוֹ לְבָנוֹת, גָּדְרוֹ לְגֵדֵר, שָׂדֵהוּ לְקֶצֶר,
הוֹלֵךְ אֶצֶל הַפּוֹעָלִים וְאוֹמֵר, אִישׁ פְּלוֹנִי מֶדֶר מִמֶּנִּי הַנָּאָה וְאֵינִי יוֹדֵעַ
מָה אֶעֱשֶׂה. הֵם עוֹשִׂין עִמּוֹ, וּבָאִין וְנוֹטְלִין שָׂכָר מִזֶּה:

ח. הָיוּ מְהֻלְכִין בַּדֶּרֶךְ, וְאֵין לוֹ מָה יֹאכֵל, נוֹתֵן לְאַחֵר לְשׁוּם מִתְּנָה
וְהֵלָה מִתֵּר בָּהּ. אִם אֵין עִמָּהֶם אַחֵר, מַנִּיחַ עַל הַסֵּלַע אוֹ עַל הַגֵּדֵר
וְאוֹמֵר, הֲרִי הֵן מִפְקָרִים לְכָל מִי שִׁיחַפֵּץ, וְהֵלָה נוֹטֵל וְאוֹכֵל. וְרַבִּי
יוֹסִי אוֹסֵר: